

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

ESKİ İKİNCİ DAİRE

TEREN AKSAKAL v. TÜRKİYE

(Başvuru no. 51967/99)

KARAR

[Alıntılar]

STRAZBURG

11 Eylül 2007

NİHAİ KARAR

06/07/2009

Teren Aksakal v. Türkiye Davası’nda,

Başkan

Jean-Paul Costa,

Yargıçlar

Ireneu Cabral Barreto,

Rıza Türmen,

Mindia Ugrekhelidze,

Antonella Mularoni,

Elisabet Fura,

Dragoljub Popović

ve ***Daire Yazı İşleri Müdür Yardımcısı*** Sally Dollé’un katılımıyla oluşturulan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (eski İkinci Dairesi), 3 Temmuz 2007 tarihinde yapılan gizli müzakereler sonrasında, aynı tarihte aşağıdaki kararı vermiştir:

USUL

1. Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan (51967/99 no.lu) dava, Türk vatandaşı Bayan Teren Aksakal’ın (‘başvuran’), 29 Temmuz 1999 tarihinde, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunması’na ilişkin Sözleşme’nin (“Sözleşme”) 34. maddesi uyarınca AIHM’e (“Mahkeme”) yapmış olduğu başvurudan ibarettir.

2. Başvuran, İstanbul’da görev yapan Avukat M.A. Kırdök tarafından, Türk Hükümeti (“Hükümet”) ise kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.

3. 15 Mart 2005 tarihinde Mahkeme, başvurunun Hükümet’e tebliğ edilmesine karar vermiştir. Sözleşme’nin 29 § 3 maddesi gereğince, başvurunun kabul edilebilirliği ve esasları hakkında aynı anda hüküm verilmesine karar verilmiştir.

4. İkinci Daire, 14 Kasım 2006 tarihinde davanın Büyük Daire’ye gönderilmesi yönündeki niyetini bildirmiştir. Hükümet, 11 Aralık 2006 tarihli bir mektup ile bu teklife itiraz etmiştir. Bu nedenle dava Daire önünde görülmüştür (eski İkinci Daire).

OLAY VE OLGULAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

5. Başvuran 1940 yılında doğmuştur ve İstanbul'da yaşamaktadır. Başvuran, 12 Kasım 1980 tarihinde vefat eden Cengiz Aksakal'ın ("C.A.") dul kalan eşidir.

6. 12 Eylül 1980 tarihinde, ordunun askeri müdahalesinin ardından Türkiye'de sıkıyönetim ilan edilmiştir.

7. 18 Ekim 1980 yılında, Artvin iline bağlı Veliköy köyünde öğretmenlik yapan C.A. askeri bir operasyon sırasında polise teslim olmuş ve gözaltına alınmıştır. C.A.'nın yasadışı bir örgüt olan *Dev-Yol* (Devrimci Yol) üyesi olmasından şüphelenilmiştir. C.A. ilk üç günü Veliköy'deki jandarma karakolunda, sonraki beş günü ise Şavşat ilçesinin jandarma karakolunda gözaltında tutularak geçirmiştir. Her iki yerde de gözaltında tutulduğu sırada sağlık durumu iyi olan C.A. sorgulanmamıştır.

8. 26 Ekim 1980 tarihinde C.A. Artvin'e gönderilmiş ve 2 Kasım 1980 tarihine kadar burada bir spor salonunda sorgulanmıştır. 2 Kasım 1980 tarihinde, sıkıyönetim gözetim evinde tutulmuştur.

9. C.A. 3 Kasım 1980 tarihinde hastalandıktan sonra pre-komatöz durumda hastaneye yatırılmıştır. 5 Kasım 1980 tarihinde ambulans ile Trabzon Devlet Hastanesi'ne sevke edilmiş ve burada 12 Kasım tarihinde hayatını kaybetmiştir.

10. 13 Kasım 1980 tarihinde hazırlanan otopsi raporuna göre, ölen kişinin vücudunda aşağıdaki bulgular görülmüştür:

"Göğsün sağ yan tarafında sekiz ve dokuzuncu kaburgalarda üzerinde içten dışa doğru uzanan 3x3 cm ebadında yer yer kabukları dökülmüş iyileşmekte olan sıyrık izleri; sağ kol bilek üzerinde ve iç kısmında birbirine paralel 1,5 cm eninde bilezik şeklinde deriye ait mor renkli bir iz ve iz üzerinde iki yerde kabuğu dökülmekte olan iyileşmiş yara yeri; sol el bilek iç kısmında da yine bilezik şeklinde üzeri kabuklaşmış 1,5 cm eninde yara izi; penis ucunda solda kabuk bağlamamış ve deride yara; sol ayakta 2x1 cm ebadında kabuk bağlamış yarar izi, bu yara izi altında 3x3 cm ebadında iyileşmeye yüz tutmuş morartı; sol diz altında dört yerinde kabuk bağlamış sıyrıklar, sol ayak tibiya kemiği iç yüzünde 5x1 cm ebadında iyileşmiş ve bir kısım kabuğu dökülmemiş sıyrık....; sağ ayak üst ve dış yan kısmında yer yer daha belirli olarak görülen morluklar."

11. Ölüm sebebi bu bilgiler temelinde belirlenemediğinden, klasik otopsi yapılmıştır. Kafatası ve göğüs kafesinin muayenesi sonucu "arka tarafta 3x4 cm'lik ekimoz, servikal boşluk içinde büyük bir hematoma; akciğerlerde bir enfeksiyon..." olduğu tespit edilmiştir. Ölü muayenesinin yapılması gerekli görülmüştür.

12. 28 Ocak 1981 tarihinde Cumhuriyet savcısına bulunduğu şikayetinde başvuran, aşağıdaki ifadeyi vermiştir:

“ Dini tatilden bir önceki gün yanlarında köyün okul müdürünün de bulunduğu iki asker evimize geldi. Yüzbaşının kocamla konuşmak istediğini söyleyerek kocamı götürdüler. Kocam yaklaşık dört gün boyunca köyün jandarma karakolunda tutuldu. Bu süre zarfında kocamı ziyaret edebiliyordum ve durumu iyiydi. Sonrasında Şavşat ilçesindeki jandarma karakoluna gönderildi; artık kocamı ziyaret edemiyordum. Bana kocamın altı gün daha orada kaldığı ve sonrasında Artvin’e götürüldüğü söylendi... Kocamın cenazesini bana teslim ettiklerinde vücudunda sıyrıkların ve yara izlerinin olduğunu fark ettim. Dili bir hayvanınki kadar büyüktü ve dişlerinden üç tanesi kırılmıştı,... vücudunun her yerinde işkence izleri vardı. Gözaltına alınmadan önce kocamın sağlık durumu iyiydi.”

13. Üç memur tarafından imzalanmış olan, 15 Şubat 1981 tarihli idari tahkikat raporuna göre; 18 Ekim 1980 tarihli bir askeri operasyon sırasında C.A., teslim ol emrine uymuş ve yakalanmıştır. Aynı gün, Veliköy jandarma karakolunda gözaltına alınmış ve burada üç gün tutulmuştur. Sonraki beş günü ise Şavşat ilçesinin jandarma karakolunda geçirmiştir. Bu süre içerisinde, herhangi bir sağlık sorununa işaret eden bir belirti kaydedilmemiştir. C.A. 26 Ekim 1980 tarihinde Artvin’deki polis merkezine götürülmüş ve burada sorgulanmıştır. Polis merkezinde yedi gün tutulduktan sonra 2 Kasım 1980 tarihinde sıkıyönetim komutanlığına bağlı gözetim evine transfer edilmiştir. Gözetim evinin kayıtlarına göre, C.A. getirildiğinde hiçbir hastalık belirtisi tespit edilmemiştir. Sonraki gün ise, kendi talebi üzerine C.A. Artvin Devlet Hastanesi’ne sevk edilmiştir. Hastanenin başhekimisi C.A.’ya kafasına ya da vücuduna hiç darbe alıp almadığını sorduğunu ve C.A.’nın da almadığını söylediğini belirtmiştir. Hastanenin hazırladığı raporda C.A.’ya menenjit ve zatürree teşhisleri konmuştur. İki gün sonra hasta Trabzon Devlet Hastanesi’ne sevk edilmiş ve burada 12 Kasım tarihinde hayatını kaybetmiştir. Raporda bunun “doğal ölüm” (ecel) olduğu sonucuna varılmıştır.

14. 15 Haziran 1981 tarihinde üç polis memuru, S.A.,İ.Ü. ve H.Ö., sıkıyönetim savcısı tarafından şüpheli sıfatıyla sorgulanmıştır. Bu üç polis memuru, 21 Ekim 1980 tarihinde spor salonundaki bir odada C.A.’nın ifadesini alan memurlardır. Polis memurları sorgulama sırasında C.A.’ya herhangi bir kötü muamelede bulunmadıklarını ve C.A.’nın aleyhine herhangi bir delilin tespit edilmediğini ifade etmişlerdir. H.Ö., 26 Ekim 1980 tarihinde C.A.’nın yanında rapor hazırlanırken C.A.’nın inlediğini belirtmiştir. Polis memuru neyinin olduğunu sorduğunda başvuranın eşi, üşütmüş olduğu ve göğsünde ağrı olduğu yanıtını vermiştir. Üç polis memuru C.A.’yı 26 Ekim 1980 tarihinde jandarma karakoluna getirdiklerini, aynı gün içerisinde C.A.’nın Artvin’de bulunan askeri cezaevine yerleştirilecek olduğunu fakat sıkıyönetim komutanının emirlerine bakılmaksızın 1 Kasım 1980 tarihine kadar jandarma tarafından gözaltında tutulduğunu ifade etmişlerdir.

15. Şavşat Cumhuriyet savcısının talebi üzerine, ölen kişinin kafatasının incelenmesi amacıyla 11 Kasım 1981 tarihinde C.A.'nın cesedi mezardan çıkartılmıştır. Adli tıp kurumu tarafından hazırlanan 21 Eylül 1982 tarihli rapora göre, sağ temporooksipital bölgede dikiş dışında kafatasında herhangi bir travma belirtisine rastlanmamıştır.

16. C.A.'nın cesedinden alınan doku örneklerinde ölü muayene işleminin tamamlanması üzerine İstanbul adli tıp kurumu tarafından hazırlanan 3 Aralık 1982 tarihli rapora göre, C.A. yedi gün süren subaraknoidal kanama sebebiyle ölmüş ve herhangi bir travmatik yaralanma belirtisi saptanmamıştır.

17. Sıkıyönetim komutanlığındaki askeri savcı tarafından hazırlanan 19 Nisan 1983 tarihli bir iddianamede, söz konusu zamanda Artvin polis karakolunda nöbetçi olan üç polis memuru (bkz. yukarıda paragraf 14) C.A.'ya işkence edip ölümüne sebebiyet vermekle suçlanmıştır. Savcı, sanıkların C.A.'yı alışılagelmiş şekilde sorgu odasında değil de, bunun yerine bir spor salonunda sorguladıklarını ve ilgili yönetmelikleri ihlal ederek ifadesinin altında isimlerini gizli tuttuklarını ifade etmiştir. Savcı, ayrıca, C.A.'yı Artvin polis karakolu yerleşkesinde bir kez kolları yanlara açılmış şekilde duvara bağlanmış ve başka bir sefer de hareket edemez ve konuşamaz halde çok kötü bir durumda görmüş olan birçok tanık beyanına atıfta bulunmuştur.

18. Başvuran, sıkıyönetime bağlı Erzurum 2 No'lu Askeri Mahkemesi ("askeri mahkeme") önündeki ceza davasına müdahil olarak katılmıştır.

19. Askeri Mahkeme önünde tanık sıfatıyla dinlenmiş olan jandarma F.I., 31 Ağustos 1983 tarihinde C.A.'nın sorgulanmasını "görmüş olabileceğini" fakat sorgulamada yer almadığını belirtmiştir. F.I., jandarma karakolunun en üst katında ya da spor salonunda yapılmış olan sorgulama esnasında herhangi bir şekilde kötü muamelede bulunduğunu görmediğini ifade etmiştir. Jandarma merkez komutanı olarak görevinin sorgu ekibinin görevlendirilmesi ile sınırlı olduğunu vurgulamıştır.

20. Adli tıp kurumunun genel kurul toplantısında oybirliği ile kabul edilen 17 Şubat 1984 tarihli raporda aşağıdaki ifade yer almaktadır:

"Polis gözetiminde olduğu sırada C.A. 3 Kasım 1980 tarihinde koma halinde Artvin Devlet Hastanesi'ne götürülmüştür. Menenjit ve zatürree teşhisi temelinde ilk yardım uygulanmıştır. Müteakiben 5 Kasım 1980 tarihinde C.A. sol el tarafında hemipleji tanısıyla koma halinde Trabzon Devlet Hastanesi'ne sevk edilmiştir. C.A. 12 Kasım 1980 tarihinde hayatını kaybetmiştir. Otopside kaydedilen ekimoz, şiddet ve darp edilmenin söz konusu olduğunu ve ilgili tarafın intrakranial kanama sebebiyle hayatını kaybetmiş olduğunu ortaya koymuştur. Klinik bulgular bakımından, travmanın tetiklemiş olduğu kanamaya zemin hazırlamış olan önceden mevcut bir rahatsızlık söz konusudur. Kafa travması ve ölüm arasında illiyet bağı mevcut olduğundan, somut dava [Türk] Ceza Kanunu'nun 451. ya da 452 § 2. maddesine tabidir."

21. Sanıklar yargılamalar süresince aleyhlerindeki tüm suçlamaları reddetmişlerdir. Sanıklar sorgulamanın başlangıcı dışında C.A. ile hiçbir şekilde iletişime geçmediklerini ifade etmişlerdir. Önce sanıklar aleyhinde ifade vermiş olan bazı tanıklar sonrasında ifadelerini geri çekmişlerdir.

22. 15 Mayıs 1984 tarihli bir kararda, Ceza Kanunu'nun 243. ve 452 § 2. maddeleri uyarınca sanıkların her biri üç yıl dört ay hapis cezasına mahkûm edilmiştir.

23. Sanıklar, başvuran ve sıkıyönetim komutanı kanunlara dayanarak temyize gitmişlerdir.

24. 28 Aralık 1984 tarihli bir kararda, başta C.A.'nın sorgulanmasında yer alan polis memurları ve Milli İstihbarat Teşkilatı ("MİT") mensupları olmak üzere diğer şahısların sorumluluk derecelerinin belirlenmemiş olduğu ve savunma tarafı tanıklarının dinlenmemiş olduğu gerekçeleriyle Askeri Yargıtay, ilk derece mahkemesi tarafından hükmedilen kararı bozmuştur.

25. Daha derinlemesine bir soruşturmanın yapılmasının ve başka tanıkların da dinlenmesinin ardından, ilk derece mahkemesi 4 Mart 1986 tarihli yeni bir karar ile üç polis memurunun delil yetersizliği gerekçesiyle beraat etmesine karar vermiştir.

26. Başvuran yasal bulgulara ilişkin olarak yine temyize gitmiştir.

27. Askeri Yargıtay 15 Ekim 1986 tarihli bir kararı ile ilk derece mahkemesi kararını bozmuştur. Askeri Yargıtay verdiği kararında, Veliköy karakolundaki kayıtlarda C.A. ile ilgili bir giriş yer almadığını ve bu nedenle geliş tarihi ya da gönderilme tarihi ya da C.A.'nın davasından sorumlu polis memurlarının kimliklerine ilişkin kesin bilgiler bulunmadığını ifade etmiştir. Bunun yanı sıra, dava dosyasında 21 Ekim 1980 tarihinde yapılan ilk sorgulamanın yer ve koşullarına ya da 26 Ekim tarihinde yapılan sorgulamanın gerçek koşullarına ilişkin herhangi bir detayın yer almadığını da eklemiştir. Askeri Yargıtay, sanıkların ölen kişinin "önemli bir şüpheli" olmadığı yönündeki ifadelerine karşın, MİT ajanlarının sorgulamaya iştirak etmesinin aksi yönde bir fikir verdiğine işaret etmiştir. Mahkeme görüşüne göre, ilgili tarafın sonrasında gördüğü tedavi bu fikri desteklemektedir. Yargıtay, tutukluluğu sırasında ve 2 Kasım tarihine kadar C.A.'nın sanıklar ve görevi tespit olunmamış başka kişiler tarafından jandarma karakolu sınırları içerisinde sorgulanmış ve işkenceye maruz bırakılmış olduğu dikkate alındığında, soruşturmadaki eksikliklerin giderilmesinin gerektiği ve özellikle, jandarmaların, MİT mensuplarının ve söz konusu zamanda orada bulunan diğer herkesin sorgulanması gerektiği sonucuna varmıştır.

28. Türkiye'nin bireysel başvuru hakkını tanımasıyla bu iç hukuk yolu 28 Ocak 1987 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

29. Dava dosyası Askeri Mahkeme'ye geri gönderilmiştir, Askeri Mahkeme çok sayıda yeni tanık ifadeleri ışığında davayı yeniden inceledikten sonra 16 Ağustos 1988 tarihli ve sanıkları beraat ettiren kararını yinelemiştir. Askeri Mahkeme işkencenin 26 Ekim ve 2 Kasım 1980 tarihleri arasında sanıkların dışındaki kişilerce gerçekleştirildiği sonucuna varmış ve Artvin Cumhuriyet savcılığı tarafından yeni bir soruşturmanın açılacak olduğunu ihbaren bildirmiştir. Söz konusu karar 21 Aralık 1988 tarihinde kesinleşmiştir.

30. Soruşturma ve askeri mahkemeler ile Artvin Cumhuriyet savcılığı arasındaki resmi yazışmalar devam etmiştir. Ancak, adli yardım talebini takiben, 3 Nisan 1990 tarihinde Akyazı Ceza Mahkemesi önünde tanık olarak sorgulanan jandarma M.C., 12 Ekim 1980 tarihinde bir yıllık süre için izin almış olduğunu belirtmiştir.

31. Artvin Ağır Ceza Mahkemesi ("Ağır Ceza Mahkemesi") savcısı 21 Haziran 1990 tarihli bir iddianamede, askeri mahkemeler önünde tanık olarak dinlenmiş olan (bkz., yukarıda paragraflar 19 ve 30) ve Artvin jandarma karakolunda jandarma olan iki yeni sanık F.I. ile M.C.'yi işkence ile C.A.'nın ölümüne sebebiyet vermekle suçlamıştır.

32. Başvuran, Ağır Ceza Mahkemesi önündeki yargılamaya müdahale etmek istemiştir.

33. Aylık duruşmalar bu mahkeme önünde yapılmıştır. Bazıları avukat yardımı talebi sonrasında olmak üzere yaklaşık on kadar tanık dinlenmiştir. Duruşmaların bazıları, çoğunlukla ölen kişinin yanında tutulan ve ölen kişinin işkenceye maruz kaldığı sırada jandarma karakolu sınırları içerisinde bulunan tanıkların duruşmaya katılımının sağlanmasındaki sorunların bir sonucu olarak ertelenmiştir. Tanıkların hepsi, C.A.'ya işkence edildiğini gördüklerini ifade etmiş, bazıları ise sanıkları suç mahallinde gördüklerini belirtmişlerdir.

34. Başvuran, 8 Ekim 1990 tarihli duruşmada, önceki ifadelerine ilave olarak, Trabzon Devlet Hastanesi'nde eşini gördüğünde eşinin tanınmayacak hale gelmiş olduğunu belirtmiştir. Başvuran, Artvin'de eşini ilk muayene eden ve başvurana göre gerçeği yansıtmayan ve C.A.'nın sağlık durumunu gizleyen doktor raporunu hazırlayan doktor aleyhinde şikayette bulunmuştur.

35. Ağır Ceza Mahkemesi, 30 Ocak 1991 tarihli kararı ile Ceza Kanunu'nun 243 § 2 ve 452 § 2 maddeleri uyarınca sanıkların her ikisine de dört yıl iki ay hapis cezası vermiştir. Ayrıca, sanıkların aynı süre için kamu görevinden uzaklaştırılmasına karar verilmiştir.

36. Sanıkların kararı temyiz etmesi üzerine Yargıtay, soruşturmadaki eksiklikler gerekçesiyle 10 Temmuz 1991 tarihli kararı ile il derece mahkemesi kararını bozmuştur. Tanıkların ve C.A.'nın tutuldukları tarihlerin gerçekte aynı zamana denk gelmesi bakımından,

sanıkların izne ayrıldıkları tarihler arasındaki tutarsızlığın çözüme kavuşturulması ve tarihlerin doğrulanması gerekmiştir.

37. Yargıtay tarafından vurgulanan eksikliklerin giderilmesi sonrasında Ağır Ceza Mahkemesi 16 Eylül 1992 tarihinde, sanıkların her ikisinin de delillerin yetersiz olması gerekçesiyle beraatine karar vermiştir.

38. Başvuran yasal bulgulara ilişkin olarak bu kararı temyize gitmiştir.

39. Yargıtay 6 Temmuz 1993 tarihli kararı ile, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 253. maddesi uyarınca söz konusu zamanda polis memuru olan sanıkların Adalet Bakanlığı'nın izni olmaksızın yargılanamayacakları gerekçesiyle bu kararı bozmuştur.

40. Ağır Ceza Mahkemesi aynı gerekçeden ötürü, 19 Ocak 1994 tarihli kararı ile davayı askıya almıştır.

41. Bahsi geçen iznin Adalet Bakanlığı tarafından 24 Kasım 1994 tarihinde verilmesi üzerine, söz konusu iki sanık hakkında 7 Aralık 1994 tarihinde bu kez Ardahan Ağır Ceza Mahkemesi'nde görevli Cumhuriyet Savcısı tarafından yeni bir iddianame sunulmuştur.

42. Bu yargılamalar süresince yaklaşık yirmi duruşma yapılmıştır. Sanıklar, C.A.'nın sorgusunda hiçbir şekilde yer almadıklarını belirterek, daha önce de yapmış oldukları gibi C.A.'nın ölümüne ilişkin her türlü sorumluluğu reddetmişlerdir. F.I. söz konusu günde Şavşat ve Ardanuç dağlarında gerçekleştirilen operasyonlara katıldığını belirtirken, M.C. o tarihte izinde olduğunu ifade etmiştir. Bazıları avukat yardımı talebi sonrasında olmak üzere, aynı sanıklar (bkz, yukarıda paragraf 33) tekrar sorgulanmış ve yargılamaların başında vermiş oldukları ifadeleri yinelemişlerdir.

43. Ardahan Ağır Ceza Mahkemesi 30 Aralık 1997 tarihinde, özellikle, Artvin polis karakolunda C.A. ile aynı zamanda gözaltında tutulmuş diğer tutukluların ifadelerine atıfta bulunarak kararını açıklamıştır. Tanıkların dördü C.A.'yı çıplak olarak radyatöre bağlanmış, ıslak halde titrerken ve ellerinde ve bileklerinde yaralar varken görmüş olduklarını belirtmişlerdir. Tanıkların ikisi, polis memuru F.I.'nın C.A.'yı işaret edip, "Onun başına ne geldiğine bakın; eğer imza atmazsanız aynı şey sizin başınıza da gelecek." diyerek kendilerini tehdit ettiğini ifade etmişlerdir. C.A.'nın yan hücrelerinde gözaltında tutulan bir kişi, sürekli C.A.'nın iniltilerini duyduğunu, akşamları C.A.'nın çıplak halde sorgulanmaya götürüldüğünü ve polis memurları M.C. ve F. I. ile birlikte sivil giysiler içindeki üç kişinin diğerlerine ders olması için odanın ortasında C.A.'yı darp ettiklerini ifade etmiştir. Başka bir tanık ise, F.I. ve diğerlerinin C.A.'ya yerde bir su birikintisinin içindeyken coplarla vurduklarını ve tüm bunlar sırasında C.A.'nın üzerine su püskürtmeye devam ettiklerini gördüğünü belirtmiştir. Aynı tanık ifadesinde, bir manyeto (manyeto-elektrikli makine) sesi ve vücudu yaralarla kaplı ve

konuşamaz halde olan C.A.’nın çocuklarının adını sayıkladığı sesini duyduğunu belirtmiştir. Bu görgü tanıkları, genellikle gözlerinin bağlı olduğunu ancak bazen göz bağlarının aşağı indiğini ya da polis memurlarının seslerini tanıdıklarını dile getirmişlerdir. Tutuklu diğer dört tanık ise, C.A.’ya işkence edilmiş olduğunu gördüklerini, fakat işkenceyi kimlerin yapmış olduğunu bilmediklerini ifade etmiştir. Mahkeme, gözaltında olma durumları ve normalde gözlerinin bağlı olduğu gerçeği göz önüne alındığında gözaltında tutulan diğer kişilerin ifadelerinin yalnızca kısmi olarak itibar edilir olduğunu değerlendirmiştir. Mahkeme, kararın gerekçeleri olarak, jandarma karakolunda tutulan M.C. ile ilgili izin kayıtlarında oynama yapılmış olduğunu görmüş ve M.C.’nin ifadelerinin güvenilir olmadığına hükmetmiştir. Mahkeme F.I. için ise, 31 Ağustos 1983 (bkz, yukarıda paragraf 19) tarihindeki ifadesi ile sonraki tarihlerdeki ifadeleri arasında bir tutarsızlık olduğuna dikkat çekmiştir. Mahkeme’ye göre sanıklar C.A.’nın ölümünden dolayı olarak sorumludur. Mahkeme ayrıca, “üç kişilik sivil bir ekibin” de sorgulamalarda yer aldığını eklemiş ancak bu üç kişinin kimliği, görevi ya da eylemlerine ilişkin herhangi bir detay bilgi vermemiştir. Mahkeme, ölen kişiyi sorgulayanların sanıkların kendilerinin olduğunun kesinleşmediği fakat sanıkların talimat vererek, yer tedarik ederek ve olaya göz yumarak bu suça müşterek fail olarak iştirak ettikleri sonucuna varmıştır. Mahkeme, sanıkların sivil üç kişi ile birlikte, C.A.’nın sorgulanmasında yer aldıklarını ve C.A.’nın önceki hastalığı ve kimliği belirlenemeyen söz konusu sivillerden bir ya da birden fazla kişinin uyguladığı şiddetin bir sonucu olarak yaşamını yitirdiğini ortaya koymuştur. Mahkeme, Ceza Kanunu’nun 243. ve 452 § 2 maddeleri uyarınca sanıklar M.C. ve F.I. hakkında iki yıl bir ay hapis cezasına hükmetmiştir. Mahkeme verilen cezanın azaltılması yönünde, sanıkların dosyadaki kişilikleri ve suçun asıl faillerinden ziyade yalnızca fer’i fail oldukları olmak üzere iki tane hafifletici neden bulunduğunu kabul etmiştir.

44. Sanık polis memurları ve başvuran yasal bulgulara ilişkin olarak temyize gitmişlerdir.

45. Yargıtay 22 Aralık 1998 tarihli kararı ile Ağır Ceza Mahkemesi’nin kararını onamıştır.

46. Yargıtay 28 Ocak 1999 tarihinde, mahkum edilmiş polis memurları tarafından bulunulan “karar düzeltme” başvurusunu reddetmiştir.

47. 6 Nisan 1999 tarihinde polis memurları istisnai bir değerlendirme işlemi olan yargılamanın yenilenmesi için Ağır Ceza Mahkemesi’ne başvurmuşlardır. Sivillerin ve askeri personelin yazılı ifadelerine ve Jandarma Genel Komutanlığı’ndan gelen bir mektuba dayanarak değerlendirme yapıldığında Ağır Ceza Mahkemesi’nce kabul edilen bu başvurunun sonucu cezaların infazının askıya alınması olmuştur.

48. Sanıkların talebi üzerine, Ağır Ceza Mahkemesi 12 Ocak 2001 tarihinde, af kanunun içeriğini düzenleyen bir hükmün ayrımcı niteliğine ilişkin bir meseleyi Anayasa Mahkemesi'ne sevk ederek bir karara hükmetmiştir.

49. Anayasa Mahkemesi 18 Temmuz 2001 tarihli kararı ile söz konusu hükmün hiçbir şekilde anayasaya aykırı olmadığını bildirmiştir.

50. Ardahan Ağır Ceza Mahkemesi altı polis memurundan oluşan savunma tarafı tanıklarını dinledikten sonra, yeni delillerin hükümlü polis memurları lehine bir durum oluşturacak nitelikte olmadığı gerekçesiyle iki polis memuru tarafından yapılan başvuruyu 23 Ekim 2002 tarihli kararı ile reddetmiştir. Mahkeme, cezanın infazının durdurulması kararını kaldırmıştır.

51. Polis memurları son olarak davalarını, mahkumiyetlerini yazılı emir ile bozması için Yargıtay'a başvurmak üzere Adalet Bakanı'na göndermişlerdir. Adalet Bakanı başvurularını kabul ederek, 8 Ocak 2003 tarihinde Yargıtay'da görevli Cumhuriyet Başsavcısı'na delillerin Ağır Ceza Mahkemesince uygun şekilde değerlendirilmediği gerekçesiyle kanun yararına itirazda bulunması talimatını vermiştir.

52. Yargıtay 30 Ocak 2003 tarihli kararı ile polis memurlarının başvurularını reddetmiştir.

53. Polis memurları, emeklilikleri gelene kadar yargılama boyunca orduda görevlerini icra etmeye devam etmişlerdir. Polis memurlarının cezaları halen infaz edilmemiş durumdadır.

II. İLGİLİ İÇ HUKUK

54. Söz konusu zamanda yürürlükte olan Ceza Kanunu'nun yukarıda bahsi geçen hükümlerinin ilgili kısımları aşağıdaki gibidir:

243. Madde

“...bir suçu itiraf ettirmek için sanığa işkence eden veya zalimane veya insan dışı veya aşağılayıcı muamelelere başvuran kamu görevlilerine beş yıla kadar ağır hapis ve sürekli veya geçici olarak kamu hizmetlerinden mahrumiyet cezası verilir...”

452. Madde

“Öldürme kastı olmayan darp ve cerh veya bir müessir fiilden telefi nefis husule gelmiş olursa fail, 448 inci maddede beyan olunan ahvalde...sekiz yıldan aşağı olmamak üzere muvakkat ağır hapse mahkum olur...”

Eğer telefi nefis failin fiilinden evvel mevcut olup da failce bilinmeyen ahvalin birleşmesi veyahut failin idaresinden hariç ve gayrimelhuz esbabın inzımanı ile vukua gelirse, 448 inci maddede beyan olunan ahvalde beş seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezası ile cezalandırılır...”

55. Türk Anayasası'nın 152. maddesi uyarınca, bir davaya bakmakta olan mahkeme taraflardan birinin ileri sürdüğü Anayasaya aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, Anayasa Mahkemesi'nin bu konuda vereceği karara kadar davayı beş aylık bir süreliğine geri bırakır. Anayasa Mahkemesi bu süre içinde karar vermezse, mahkeme davayı yürürlükteki kanun hükümlerine göre sonuçlandırır. Ancak, Anayasa Mahkemesi'nin kararı, esas hakkındaki karar kesinleşinceye kadar gelirse, mahkeme buna uymak zorundadır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

I. SÖZLEŞME'NİN 2. VE 3. MADDELERİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

A. İhtilafa konu olay

56. Başvuran ilk olarak, eşinin gözüaltından sorumlu yetkililer tarafından eşine uygulanan ve 1980 yılında eşinin ölümüne yol açan işkence eylemlerinden şikâyetçi olmuştur. İkinci olarak ise, 2003 yılında sona ererek eşinin işkencecilerine ve katillerine fiili dokunulmazlık sağlamakla sonuçlanan cezai yargılamalarda yer alan çeşitli eksikliklerden şikâyetçi olmuştur. Başvurana göre, bu dokunulmazlık Sözleşme'nin 2. maddesinde yer alan hakkın esasına ve 3. maddede belirtilen mutlak yasaklara aykırı düşmektedir. Bu maddeler şu şekildedir:

2. Madde

“1. Herkesin yaşam hakkı yasanın koruması altındadır. Yasanın ölüm cezası ile cezalandırdığı bir suçtan dolayı hakkında mahkemece hükmedilen bu cezanın yerine getirilmesi dışında hiç kimse kasten öldürülemez.

2. Öldürme, aşağıdaki durumlardan birinde kuvvete başvurma kesin zorunluluk haline gelmesi sonucunda meydana gelmişse, bu maddenin ihlali suretiyle yapılmış sayılmaz:

- a) Bir kimsenin yasadışı şiddete karşı korunması için;
- b) Usulüne uygun olarak yakalamak için veya usulüne uygun olarak tutuklu bulunan bir kişinin kaçmasını önlemek için;
- c) Ayaklanma veya isyanın, yasaya uygun olarak bastırılması için.”

3. Madde

“Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya işlemlere tabi tutulamaz.”

57. Ayrıca, başvuran Sözleşme'nin 6. ve 13. maddelerine dayanarak, yirmi iki yıl sürmüş olan yargılamanın hiçbir aşamasında, Devlet görevlisi olan sanıkların görevlerinden uzaklaştırılmadıklarından ve sanıkların bu sayede yargılamanın yürütülmesine nüfuz etme güçlerini ellerinde bulundurdıklarından şikâyetçi olmuştur. Mahkeme, bu şikâyetin, 2. ve 3. maddelerin anlamları dâhilinde, kişinin yaşamı ile fiziki ve ruhsal bütünlüğünün korunması amacıyla pozitif hukuki yükümlülük bağlamında yapılan şikâyetin kapsamına girdiği kanaatindedir.

B. Kabul edilebilirlik hakkında

58. Hükümet, sırasıyla zaman bakımından yargı yetkisinin bulunmaması ve altı aylık süre kuralına uyulmadığı yönünde kabul edilemezlik hususunda iki tane itirazda bulunmuş ve altı aylık süre kuralına uyulmadığı gerekçesiyle başvurunun kabul edilemez olduğu iddiasını desteklemek amacıyla bu iki itirazı birlikte ibraz etmiştir. Mahkeme her iki itirazı da ayrı ayrı inceleyecektir.

1. Zaman Bakımından Yargı Yetkisinin Bulunmaması Gerekçeli İtiraz Hakkında

59. Davayı oluşturan olay ve olguların 1980 yılında gerçekleştiği ve Türkiye'nin Komisyon'un yargı yetkisini tanımasının 1987, Mahkeme'ninkini tanımasının ise 1990 yılında gerçekleştiği göz önüne alındığında, Hükümet, başvurunun zaman bakımından yargı yetkisinin bulunmaması nedeniyle kabul edilemez olduğunu yinelemektedir.

60. Başvuran, bu itirazın somut davada kullanılamayacağını çünkü söz konusu yargılamaların kritik öneme sahip tarihten çok sonra sona erdiğini belirtmiştir. Başvuran, o tarih sonrasında kendisinin iddialarını desteklemek için yerel mahkemelerin önlerindeki dava dosyasında somut delillerin mevcut olmasına rağmen, davalı Devletin Sözleşme'nin 2. ve 3. maddeleri çerçevesinde yeterli korumayı sağlayabilecek etkin cezai yargılamalar gerçekleştirme yükümlülüğünü yerine getirmediğini iddia etmiştir.

a) AİHM'in zaman bakımından yetkisine ilişkin sınırlamalar

61. Mahkeme, öncelikle, Türkiye aleyhine yapılan başvurulara ilişkin olarak zaman bakımından yetkisinin bireysel başvuru hakkının Devlet tarafından tanındığı tarih olan 28 Ocak 1987 tarihinde başladığını gözlemlemektedir (bkz, güncel, *Surp Pirgiç Ermeni*

Hastanesi Vakfi v. Türkiye (k.k.), no. 50147/99, 14 Haziran 2005, ve *Akıllı v. Türkiye*, no. 71868/01, § 18, 11 Nisan 2006).

62. Netice itibarıyla, davalı Devlet aleyhine yapılan başvurulara yönelik olarak Mahkeme'nin, yukarıda bahsi geçen kritik öneme sahip tarihten önce gerçekleşmiş olaylara dayalı ihlallere ilişkin iddiaları içeren şikayetleri değerlendirmeye alma yetkisi bulunmamaktadır.

İlgili kriterler ışığında, mevcut davanın koşullarının bu tür bir durumla ilgili olup olmadığı henüz belli değildir.

b) Uygun kriterin davaya uygulanması

63. Mahkeme'nin içtihatlarından görülebileceği üzere, özellikle *Blečić v. Hırvatistan* davası kararında ([BD], no.59532/00, AIHM 2006-III), Mahkeme'nin zaman bakımından yetkisi, müdahale iddiasını oluşturan olaylara ilişkin olarak belirlenecektir. Mahkeme bu nedenle, her bir dava için iddia edilen ihlalin tam gerçekleşme zamanını belirlemek gerektiğine karar vermiştir. Mahkeme bunu yaparken, başvuranın şikayetçi olduğu olayları ve Sözleşme'de yer alan ve ihlal edildiği iddia edilen hakkın kapsamını dikkate almalıdır. Bu durum, şikayetlerin bir durumun ya da bir kısmı Sözleşme'nin onaylanma tarihinden ya da, davada olabileceği gibi, bireysel başvuru hakkının hala yalnızca isteğe bağlı iken davalı Devlet tarafından tanınmasından önce gerçekleşmiş olan olaylar zincirinin uzantısı olarak sunulan olaylar temeline dayandırıldığında bazı zorluklara yol açabilir (kıyaslayınız, örn, *Blečić*, yukarıda, §§ 77 ve 82; *İlaşcu ve diğerleri v. Moldova ve Rusya* [BD], no. 48787/99, §§ 402, 403, 459, 462 ve 463, AIHM 2004-VII; *Yağcı ve Sargın v. Türkiye*, 8 Haziran 1995, § 40, Seri A no. 319-A; ve *Broniowski v. Polonya* [BD], no. 31443/96, § 122, AIHM 2004-V).

64. Başvuran görülmekte olan davada birbiriyle bağlantılı olsa da iki ayrı olaydan şikayetçi olmaktadır: birincisi başvuranın eşine yapılan ve ölümüne yol açan işkence olayı, ikincisi ise davadaki yargılamaların etkin nitelikte olmamasıdır. Başvurana göre, bu nedenden ötürü ne 2. maddenin birinci cümlesinde garanti altına alınan yaşam hakkının “yasayla” korunması ne de 3. maddede öngörülmüş olan mutlak yasaklardan kaynaklanan korunma sağlanmıştır.

c) Testin mevcut davadaki şikayetçi olunan olaylara ve bununla ilgili diğer hakların kapsamına uygulanması

i. İşkence eylemi ve cinayet

65. Kronolojik sıra ile olmak kaydıyla, “işkence” ve “cinayet” olarak tanımlanan eylemlere ilişkin olarak, bu eylemlerin 1980 yılına kadar uzanmakta olduğu ve bundan ötürü Türkiye’nin bireysel başvuru hakkını tanımış olduğu tarih olan 28 Ocak 1987 tarihinden önceye denk geldiği konusunda herhangi bir itiraz bulunmamaktadır.

66. AİHM, şikayetin bu kısmının davalı Devletin negatif yükümlülüklerinin (işkence ve kasten adam öldürmekten kaçınma) esasını ilgilendirdiğini gözlemlemektedir. İstinad edilen hakkın kapsamının 1980 yılında gerçekleşen eylemlerle sınırlı olması nedeniyle Mahkeme yalnızca, şikayetin bu kısmını değerlendirmek için zaman bakımından yetkisinin bulunmadığına karar verebilir.

i. İşkence eylemi ve cinayet hakkındaki ceza yargılamaları

67. Mevcut davada şikayetçi olunan yargılamaların çeşitli aşamalarına ilişkin olaylar hakkındaki şikayet için aynı durum söz konusu değildir (bkz, yukarıda paragraflar 56 ve 57). Mahkeme, başvuran tarafından belirtildiği üzere, bu kısmın yetkililerin işkence ve cinayet eylemlerine ilişkin bilgilendirilmelerinden itibaren başlayan ve Devlet aleyhine iddia edilen ihlalleri düzeltmeleri için fırsat verilmiş olan yargılamalar (ayrıca bakınız, *Selmouni v. Fransa* [BD], no. 25803/94, § 74, AİHM 1999-V) sona erdiğinde 30 Ocak 2003’te biten süreci, başka bir deyişle, Türkiye’nin bireysel başvuru hakkını tanıdığı tarihten çok sonra olan süreci kapsadığını gözlemlemektedir.

68. Sözleşme’nin 1. maddesi uyarınca, Yüksek Sözleşmeci Taraflar “[kendi] yetki alanları içinde bulunan herkese bu Sözleşme’nin [...] bölümünde açıklanan hak ve özgürlükleri tanırlar”. Bu genel görevin yerine getirilmesi, Sözleşme’nin 2. ve 3. maddeleri kapsamındaki haklarda olduğu gibi, Sözleşme tarafından güvence altına alınan hakların etkin şekilde kullanımının sağlanmasına özgü pozitif yükümlülükleri gerektirebilir (bkz, *Broniowski*, yukarıda anılan, § 143). Söz konusu davadaki şikayetin ikinci kısmı ise, özellikle vurgulamak gerekir ki, Devlet mercilerinin bir çeşit resmi soruşturma yapmasını gerektiren “usuli” yükümlülükleri ilgilendirmektedir (bkz, örn, *Paul ve Audrey Edwards v. Birleşik Krallık*, no. 46477/99, § 69, AİHM 2002-II, ve, *mutatis mutandis*, *İlhan v. Türkiye* [BD], no. 22277/93, § 63, AİHM 2000-VII; bkz, aksi yönde, *Blečić*, yukarıda anılan, §§ 77-81 ve 88-92).

69. Devletin esasi ve usuli yükümlülüklerinin kapsam olarak özerk olması durumu, Sözleşme'nin 2. ve 3. maddeleri uyarınca bu yükümlülüklerin esasları incelenirken tartışmaya açık değildir (2. madde için, bkz. örn, *A.K. ve V.K. v. Türkiye*, no. 38418/97, 30 Kasım 2004, ve *Fatma Kaçar v. Türkiye*, no. 35838/97, 15 Temmuz 2005; 3. madde için, *Labita v. İtalya* [BD], no. 26772/95, AİHM 2000-IV; ayrıca bkz, Mahkeme'nin başvuranı 3. maddenin usuli yönüne ilişkin olarak mağdur statüsünden çıkarmak için cezai bir hükmü yeterli biçimde değerlendirmedeği dava, *Mikheyev v. Rusya*, no. 77617/01, §§ 61, 89, 90, 26 Ocak 2006).

70. Mahkeme, Sözleşme'nin 2. ve 3. maddeleri ile 13. maddesinden doğan usuli yükümlülüklerle ilgili olup olmadığına bakmaksızın, bireyin 3. madde (ya da 2. madde) ihlaline ilişkin belli delillerle savunulabilir bir iddiasının olması halinde, etkili bir hukuk yolu kavramının, Devlet tarafında, sorumlu kimselerin tespit edilmesine ve cezalandırılmasına olanak sağlayabilecek kapsamlı ve etkin bir soruşturmayı gerektirdiği kararlarında daima uygulamakta olduğu basit ve anlaşılır kriteri yinelemektedir (bkz, (bkz, *Selmouni*, yukarıda anılan, § 79).

71. Savunulabilir bir şikâyet ya da iddia, diğer bir deyişle ilk bakışta haklı nedenlere dayalı olanları, başvuranların iddialarına somut bir temel oluşturmak için yerel makamların önündeki dosyada yeterli delil olması ile nitelendirilir. Mahkeme, bazı davaları incelerken, dava dosyasında yer alan bilgilerin bu düzeye erişemedikleri sonucuna varmış ve bu doğrultuda, somut temellerini doğrulayamadığı gerekçesiyle şikayetleri incelemek için zaman bakımından yetkisinin bulunmadığını açıklamıştır (karşılaştırınız, *Voroshilov v. Rusya* (k.k.), no. 21501/02, 8 Aralık 2005, ve *Kholodov ve Kholodova v. Rusya* (k.k.), no. 30651/05, 14 Eylül 2006).

72. Mahkeme, Sözleşme'nin ilgili hükümleri uyarınca bir iddianın savunulabilir olma niteliğinin ulusal mahkemeler tarafından resmi olarak tanınmaya bağlı olmadığına dikkat çekmeyi gerekli görmektedir. Mahkeme'nin bir iddianın savunulabilir olma niteliğini veya Sözleşme'nin 2. ve 3. maddeleri kapsamında bulunan beyanların doğruluğunu tahkik etmesine olanak sağlayan başka koşullar söz konusu olabilir (savunabilir olma niteliği için, bkz, *Assenov ve Diğerleri / Bulgaristan*, 28 Ekim 1998, *Hüküm ve Karar Derlemeleri* 1998-VIII, ve *Labita*, yukarıda anılan; ulusal mahkemenin nihai bir kararının bulunmamasına rağmen beyanların ve ihlalin doğruluğuna ilişkin bir bulgu için, bkz, *Batı ve diğerleri / Türkiye*, no. 33097/96 ve 57834/00, §§ 94, 114, 117, AİHM 2004-IV (alıntılar)).

73. Gerçekte, başvuranların suçlama iddialarının ulusal mahkemeler ve AİHM önünde üretilen delillerle doğrulanması bu iddiaların savunulabilir olma niteliğinin değerlendirilmesinde belirleyici bir faktördür (bkz, örn, *Batı ve Diğerleri*, yukarıda anılan, § 114).

74. Mahkeme söz konusu davada, Sözleşme'nin 3. maddesi (ve daha ziyade 2. maddesi) temelinde bulunan iddiaların savunulabilir oldukları kanıtlanmakla kalmamış, aynı zamanda olayların da Sözleşme'nin onaylanma tarihinden çok sonra verilen nihai bir karar ile ulusal makamlarca tamamen kabul edilmiş olduğuna dikkat çekmektedir. Mahkeme, dava dosyasında, yerel mahkemenin bulgularına şüphe düşürebilecek olayları ayırt edememektedir (bkz, örneğin, *Caloc / Fransa*, no. 33951/96, § 97, AİHM 2000-IX).

75. AİHM, Sözleşme'nin 2. ve 3. maddeleri temelinde yapılan şikâyetlerin Mahkeme önünde yeterli seviyedeki delillerle desteklendiği durumlarda ulusal makamların söz konusu delillerin ilgili zamanda önlerindeki dosyada olması halinde ve olduğu ölçüde bu hükümlerden doğan usuli yükümlülüklerle tabi oldukları sonucuna varmıştır.

76. Aksi yönde karar vermek, 28 Ocak 1987 tarihinden itibaren önlerindeki derdest davaların tümünde Sözleşme'yi dikkate almakla yükümlü olan Türk mahkemelerinin, dava olaylarının bahsi geçen tarihten öncesine denk gelen davalarda bu yükümlülüğten sapma hususunda tam yetkiye sahip olacağı anlamına gelecektir.

77. Sonuç olarak ve Sözleşme'nin 2. ve 3. maddelerinden doğan pozitif yükümlülüklerin özerk kapsamı dikkate alındığında, Hükümet tarafından zaman bakımından yetkisizlik için ortaya konulan kabul edilemezlik iddiası reddedilmelidir (bkz, *Balasoiu / Romanya* (k.k.), no. 37424/97, 2 Eylül 2003).

2. Altı Ay Kuralına Uyulmadığı Yönündeki İtiraz

78. Ayrıca, Hükümet başvurunun Sözleşme'nin 35 § 1. maddesinde belirlenen altı ay kuralı sınırlamasının dışında kalan bir zamanda yapıldığı görüşünü sürdürmüştür. Hükümet, Mahkeme'nin iç hukuk yollarının bulunmadığına ya da bu iç hukuk yollarının etkisiz olduğuna karar verdiği durumlarda, altı ay kuralının şikâyetçi olunan eylemin ifa edildiği tarihten itibaren başladığı *Bulut ve Yavuz / Türkiye* ((k.k.), no. 73065/01, 28 Mayıs 2002) ve *Bayram ve Yıldırım / Türkiye* ((k.k.), no.38587/97, AİHM 2002-III) davalarına atıfta bulunarak mevcut davadaki altı ay kuralının 12 Kasım 1980 yılında başladığına hükmetmiştir.

79. Mahkeme, anılan davaların ulusal mahkemelerin tarafında neredeyse hiçbir işlem yapılmaması ve başvuranın tarafında ise bu duruma bir tepki gösterilmemesi ile ilgili olduğu ve mevcut davadaki uzun ceza yargılamalarının 2003 yılında, diğer bir deyişle başvuru yapıldıktan sonra sona erdiği dikkate alındığında, Hükümet'in bu davanın hangi surette anılan davalara benzediğini açıklayamadığını gözlemlemektedir. Bu sebeple AİHM, Hükümet'in bu ön itirazını reddetmeyi uygun görmektedir.

...

BU GEREKÇELERE DAYANARAK, MAHKEME,

1. Oy birliğiyle Sözleşme'nin 2. ve 3. maddeleri kapsamında esas bakımından şikayetlerin zaman bakımından yetkisizlik nedeniyle kabul edilemez olduğunu *beyan eder*;
2. Başvurunun geri kalan kısmının, oy çokluğuyla, kabul edilebilir olduğunu *beyan eder*.

...

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM İçtüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. fıkraları gereğince 11 Eylül 2007 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Sally DOLLÉ

Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Jean-Paul COSTA

Başkan

Sözleşme'nin 45§ 2. maddesi ve AİHM İçtüzüğü'nün 74 § 2. maddesi uyarınca, Yargıçlar Türmen ve Mularoni'nin ortak kısmi muhalefet şerhi bu kararın ekinde yer almaktadır.